

# MAGYARÁG

1938. Sept. 4  
VII. No. 245

1 lei

Proprietar: „Frima” S. A. inreg. la Trib.  
Bihar Foc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil  
Văduva lui PÁSZTOR EDE

Fondator: PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:  
Dr. Zoltán Eugen

Registru în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. Redacția și admin. Oradea-Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

## Henlein Berchtesgadenbe utazott

### Cáfolják a Runciman lord és Henlein vasárnapi találkozásáról szóló lapközleményeket

Prága, szeptember 2. Csütörtökön délután a szudéta-német párt politikai bizottsága megbeszélésre ült össze. Henlein csütörtökön Berchtesgadenbe utazott Hitler kancellár meglátogatására. Valószínűnek tartják, hogy Henleinnek ez az utazása angol kívánságra történt és hogy Asthon Gwatkin marienbadi tartózkodása alatt kérte fel Henleint, hogy lépjen érintkezésbe Hitler kancellárral. Hitler ma fogadta Henleint.

### Másfél óráig tanácskozott Runciman Benessel

Prága, szept. 2. Runciman lord csütörtökön Benes csehszlovák köztársasági elnököt látogatta meg és a tanácskozás másfél órát tartott. A lord titkársága közleményt adott ki és megállapítja, hogy azok a közlések, amelyek a Daily Telegraphban és a Prager Tageblattban Runciman lord és kísérete tagjainak Henlein Konráddal vasárnap Rothenhausban folytatott megbeszéléseiről szólnak, minden alapot nélkülöznek. A cikkekben említett feltételekről és körülményekről a Runciman-küldöttség so-

hasem tett semmiféle közlést és így fenntartással kell fogadni az arról szóló közléseket.

Prága, szept. 2. Benes csehszlovák köztársasági elnök csütörtökön bemutatkozó kihallgatáson fogadta Francesco Franzonit, a prágai új olasz követet, aki átnyújtotta megbízó levelét. A diplomáciai szerződésnek az a körülmény ad különös fontosságot, hogy a követ az olasz király és az abszolutizmus császár megbízásából nyújtotta át megbízó levelét és így Csehszlovákia ezzel a ténnyel is elismerte az olasz hódítást.

Az olasz követ beszédében hangsúlyozta, hogy tudatában feladata nagyságának, mindent elkövet a két ország közti barátság kimélyítésére. Benes válaszában utalt a nehéz időkre, miért most kétszeresen szükséges a barátság és a jóviszony fejlesztése.

Prága, szeptember 2. A cseh lapok közlik a csehszlovák nemzeti tanács felhívását. A felhívás a határmenti lakossághoz szól és arra szólítja fel a határvidéken élő cseheket, hogy minden körülmények között őrizzék meg hidegvérüket.

## A „nyílt támadó államok”

A Sunday Chronicle, William Dodd, az Egyesült Államok volt berlini követének tollából, szenzációs cikket közöl Hitler szándékairól.

— Hogyan beszélhet Hitler békéről — teszi fel a kérdést Dodd, amikor béke nem létezik. Hitler nem fog habozni, hogy a háborút elindítsa, ha Európa felett tervezett ural-

mát nem sikerül megvalósítani. Hitler az olasz és francia kereskedelmet ki akarja szorítani a Balkánból, Danzigot és Memelt le akarja igazni, gazdasági és más természetű egyezményeket akar kötni a Skandináv államokkal és Finn országgal.

Európa és az egész világ számára a veszélyt nemcsak a

gyűlölet és fegyverkezési kampány okozza, amely bizalmatlanságot és félelmet okoz, hanem Japán közeledése Olaszországhoz és Németországhoz. Ezek — nyílt támadó államok — már három háborút kezdtek amelyek közül kettő jelenleg is folyik, a harmadik következni fog. A harmadik következni fog, mert a harmadik következni fog, mert a harmadik következni fog.

### Ha II. Vilmos úgy járt volna el, mint Hitler?

Berlin, szept. 2. A külföldi németek stuttgarti kongresszusán, a Munkafront vezetője kitért a gyarmati kérdésre a régi formula alapján, amely szerint: „A német népnek nincs elég tere a nap alatt.”

— Bármilyen történjék — mondotta a szónok —, nem fogunk kapitulálni. Fanatizmusunk csak növekedni fog. A német hadsereg az első a világon. Németország tisztán látja a dolgokat. A londoni és párisi miniszterek tudják meg, hogy a Führer nem hagyja a közügyeket a véletlenre, mint II. Vilmos tette. Ha 1914-ben a volt

császár úgy járt volna el, mint Hitler, vagy háború nem lett volna, vagy pedig Németország megrongosodott volna.

## Balbo marsall veszi át ideiglenesen a berlini nagykövetség vezetését

Rómából jelentik: Római, rendszeresen jól értesült körökben olyan hírek terjedtek el, hogy Balbo marsall meghatározott időre és különleges küldetéssel átveszi a berlini olasz követség vezetését. Attól kezdve, jelenlegi berlini olasz nagykövet vissza-

vonul állásától és néhány hónapig Balbo vezeti a berlini nagykövetség ügyeit, de emellett megtartaná a libiai kormányzósi állást is. Rámutatnak arra, hogy Balbo marsall legutóbb különleges küldetésben járt Németországban.

## Öngyilkosság vagy bűntény?

Kisenev, szept. 2. Kepp Károlyt a kisenevi villanytelep fő gépészt holtan, vértócsában, átlótt szívvvel találták lakásán. Nem tudták még megállapítani, hogy öngyilkosság, vagy bűntény történt-e.

## Százkilencmillió lej birsággal sujtottak egy brailai kiviteli céget

Brailából jelentik: Duca vámügyi vezérigazgató Brailában a Richard Stein-féle nagy kiviteli céget, a könyvek felülvizsgálásánál rendkívüli nagyszámú csalást fedezett föl a Nemzeti Bank kárára. Azonnal jegyzőkönyvet vett föl az esetről és a céget 109 millió lej birsággal sujtotta.

## Negyvenezer lej egy vagon buza minimális ára

Bucuresti, szept. 2. A buza-termelők támogatása céljából a kormány 40 ezer lejben állapította meg a 80 kilós és két százalékos idegen testes buza vagonjának minimális árát. Azoknak az exportőröknek, akik csak 30 ezer lejért tudják eladni a búzát, 12 ezer lej prémiumot állapított meg a kormány vagononként.

## Huszezer vagon búzát vásárolt fel a kormány

Bucuresti, szept. 2. A nemzeti szövetkezeti intézet eddig mintegy huszezer vagon búzát vásárolt a kistermelőktől. A nagytermelőktől és szövetkezetektől maximálisan két vagon vett át. A megvásárolt búzát a tengeri és Duna-kikötők felé irányították és részben raktárakban és részben vonatokon helyezték el. Magánkereskedések is megkezdtek nagyobb mennyiségek felvásárlását. A nemzetgazdasági minisztériumban folytak a megbeszélések a külföldi importőr-csoportok képviselőivel. Eddig 20 ezer vagon tengeri kivitelre érkezett engedély-kérés Németországból, Lengyelországból, Magyarországból és Olaszországból.

## Inspektorátus gyűjteménye

Szombat, szept. 3.

Mátyás Király, Str. Vlahuța 46. Tel. 2134  
Irgalmasrend Reg. Ferdinand 27 Tel. 1484  
Szabina, Piața Mihai Viteazul Tel. 1528  
Megváltó, Str. Alexandrii 66\* Tel. 1607  
Minerva, Piața Unirii 5. Tel. 1562.

— A borbélymesterek viharos gyűlése. Viharos gyűlést tartottak péntek este a nagyváradai borbélymesterek. A gyűlést a vasárnapi nyitvatartás ügyében hívták össze és megjelent azon Joja görög keleti lelkész és Zitzmann Ferenc román. kath. püspökségi titkár, akik román, illetve magyar nyelven a vasárnap szentségéről beszéltek és arra kérték a borbélymestereket, hogy álljanak el a vasárnapi nyitás gondolatától. Czibula mester, a közismert rimfaragó-Figaro rimés rigmusokban ecsetelte a vasárnapi munkaszünet történetét, végül egy félórás beszéd után kijelentette, hogy neki nincs véleménye. Ezután sorra szólaltak fel a vasárnapi nyitás ellenzői és hívei. A vasárnapi nyitás barátai szemmel láthatóan többségben voltak. Az ellenzék vezetője Handel Sándor bejelentette, hogy lemond főtökári tisztségéről. A hangulat egyre izzóbb lett, szitkok hallatszottak, öklök emelkedtek a levegőbe, végül Menning Sándor vette át az elnöklést és higgadt szavaival helyreállította rendet, kiderült, hogy nem is volt ok izgalomra mert szept. 6-án a munkaügyi inspektor előtt minden borbélymester egyéni nyilatkozatot köteles tenni és maga dönti el, hogy nyitva tart-e vagy sem.

— 12 éves tolvaj. Az utóbbi időben nagyon elszaporodtak a fiatalkori bűnesetek. Nem mulik el hét, hogy néhány fiatalkorú bűnözőt ne fogjon el a rendőrség. Tegnap délelőtt ismét egy szepegő gyereket kísérték fel a rendőrségre. P. J. 12 éves fiú egy társával együtt addig forgolódott Bodea Erzsébet Alpár községi kofa-asszony körül, míg a társa az asszony bekecs zsebéből kiemelte annak csaknem egész napi árulását, 180 leit. Az asszony kiabálására P. I. és társa futni kezdtek, nagy csődület támadt, de a nagy zavarban csak P. I.-t fogták el. P. I. sirva állítja, hogy a 180 leit nem ő lopta el. A társát viszont nem akarja megnevezni. Amíg meggondolja magát, levitték a rendőrség pincéjébe.

— Az oradeai borbély fodrász és manikűr szindikátus felkéri tagjait, hogy szeptember 6-án, kedd délelőtt 10 órakor a Munkakamara nagy tanácstermében jelenjenek meg, hogy a munkaügyi inspektor ur előtt a törvényben előírt nyilatkozatot sajátkezüleg aláírják. Személyes meghívót az idő rövidségére, a munkaügyi inspektor urnak nem áll módjában küldeni. Mindenki ott legyen! A vezetőség.

# Hitler négy pontban állítja fel követeléseit a szudéta-kérdésben

A berlini külföldi megfigyelők abban reménykednek, hogy ezek a készülődések nem jelentenek háborút, hanem Hitler ily módon akar a szudétanémet kérdésben minél több engedményt kiereszkölni.

Berlinben az a hír járja, hogy Hitler a nürnbergi párnapon megformulálja követeléseit a csehszlovák kérdésben. Ezek a követelések a következők lesznek:

1. Teljes önkormányzat a szudétanémetek számára.
2. Prága mondja fel összes szövetségeit, vagyis a Franciaországgal és Szovjetországgal kötött szerződéseket.
3. Berlin és Prága kössenek olyan megnevelési szerződést, mint néhány évvel ezelőtt Németország és Lengyelország.
4. Vámszövetség Németország és Csehszlovákia között.

## ÁRTATLAN DÉZSI GÉZA

A vizsgálóbíró szabadlábra helyezte a gyilkossággal megvádolt cipészt — Bosszú műve volt a vád

Nagyvárad, szept. 2. Három nap óta az egész város ismét a Tóth-féle gyilkosság lázában ég. Kedd délután a vizsgálóbíró rendelkezésére előállították a rendőrségre Dézsi Géza 32 éves cipésmestert, a feleségét és a cselédjét. A nyomozás adatai szerint Dézsi az utóbbi időben zavartan viselkedett, feltűnően költekezett és kapcsolatai voltak azzal az asszonnyal, akinek állítólag Tóth István is udvarolt.

Dézsi két napig a rendőrségen volt, ahol kihallgatták és szembesítették azokkal, akiknek valami közük volt a Tóth ügyhöz. Tegnap délelőtt átkísérték a vizsgálóbíró elé a Dézsi házaspárt és cselédjét és Neculescu vizsgálóbíró megkezdte a Tóth féle gyilkosság legújabb gyanúsítottjainak a kihallgatását.

A kihallgatás több órán keresztül tartott és a vizsgálóbíró fényt derített mindazokra a homályos kérdésekre, amelyek a Dézsi házaspárra terelték a gyilkosság gyanúját. Kiderült, hogy ezek olyan szerencsétlen félremagyarázások, amelyek csaknem végzetes kellemetlensége sodorták Dézsi Gézát.

Legutóbbi számainkban részletesen ismertettük a helyzetet és azokat az okokat, amelyek Dézsi felé terelték a gyanút. Ugyanakkor ismertettük azokat a körülményeket, amelyek Dézsi zavart viselkedését előidézték. Dézsi saját bevallása szerint beleesett egy nő hálójába és ettől kezdve nem élte megszokott életét. A nővére és barátai elbeszélése alapján ismertettük egyrészt Dézsi életkörülményeit, amelyek megmagyarázták a jó anyagi viszonyok között élő férfi költekezését, másrészt leírtuk a jellemét, amely kizárta, hogy a szolid, jólelkű fiatalember ilyen bűnténybe keveredjen.

Az egyöntetű vallomások teljeseen tisztázták a Dézsi házaspár szerepét. A vizsgálóbíró előbb Dézsi cselédjét hallgatta meg, majd a cselédet rövid kihallgatás után szabadlábra helyezte a vizsgálóbíró.

Utána Dézsiné kihallgatására került sor. Dézsiné szintén tisztázta magát minden vád alól, beigazolta, hogy semmi köze sincs a Tóth-féle gyilkossághoz és a vizsgálóbíró őt is szabadlábra helyezte.

Legutóbbára került sor Dézsi kihallgatására. Dézsi kihallgatása közben behívták a vizsgálóbíró szobájába Szilágyi-nét is, akit első ízben gyanúsítottak Tóth meggyilkolásával.

Dézsi kihallgatása is az előbbi eredményre vezetett. A vizsgálóbíró meggyőződött a Dézsi ellen felhozott vádak alaptalanságáról és ennek alapján szabadlábra helyezte Dézsi Gézát.

A szabadlábrahelyezés után a Dézsi család azonnal el is hagyta a törvényszék épületét.

## SPORT

### Tőrekvés--Crisana vasárnap

A Nemzeti Bajnokság második fordulója már derbimérkőzést hoz Nagyváradon. A Tőrekvés és Crisana csapatai kerülnek össze, hogy eldöntsék egymás között a fersőbbséget, az elsőségért folytatott harcban. A Tőrekvés biztatón mutatkozott be vasárnap is a Crisana is, csak eredményesség tekintetében hagyott kívánni

valót hátra. Vasárnap már mindkét csapat tul lesz a szezon-kezdet és az új csapatösszeállítás bizonytalanságairól és azt a csapatoit és azt a játékoit fogjuk látni, amilyenre a két egyesületünk az egész szezon folyamán számíthatunk. A két csapatnak azonban ezen túl az eredmény is igen fontos. Érdekes, izgalmas mérkőzésre van tehát kilátás.

Egész öltönyre kabáttra  
szövet, vászon,  
diftin, flanel  
maradékban  
potom áron

most érkezett

Steiner maradékos

Calea Victoriei 3. az udvarban

— Elítéltek egy levéldézsmáló postást. Marta Traian volt betfia birót jogerősen elítélte a törvényszék, mert a község érdekében fát adott el és a pénzét saját céljaira használta fel. Marta Traian most perújrafelvételt kért. A törvényszék szüneti tanácsa a kérelmet elutasította. — Chib Péter tolvajlásért másfél évi fogházra ítélt vádlott perújítási kérésének tárgyalását október 6-ára halasztották. — A törvényszék szüneti tanácsa egy vidéki postást 2 évi fogház

ra és 2000 lei pénzbüntetésre ítélt, mert felbontott és megdezsmált egy Svájcából érkező pénzeslevelet.

— Az utazók gyűlése. Az Utazó Egyesület igazgatósága értesíti t. tagjait, hogy f. hó 4-én, vasárnap d. e. 10 órakor tartja az egyesület helyiségében rendes havi ülését. — Az ügy fontosságára való tekintettel kérjük a teljes számban való megjelenésüket. Az igazgatóság.

— Munkásgyűlések. Az oradeai pincérmunkások vasárnap éjjel (hétfőre virradóra) 2 órakor, a fodrász és borbély munkások kedde este 8 órakor gyűlést tartanak az I. G. Duca utca 23 szám alatti Munkásokonban.

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

## Agyonverés egy hali pofon miatt

Pozsonyból jelentik: A Duna szerdahely melletti Vásáruton napokkal ezelőtt Kertész Ede 26 éves legény arculütötte Szollik Vendelt, a falu híres verelőkédőjét. Szollik emiatt bosszút forralt és Horváth Lajos nevű barátjával, akit erre a célra néhány pohár borral preparált, vasárnap este megtámadta a szomszéd faluból udvarlásról hazatérő Kertészt és Szollik egy szögekkel kivert bunkósbottal fejbeütötte. Horváth is ütlegelte Kertészt. A fejbeütött legény eszméletlenül maradt az uton s a két merénylő csendőrségre ment, ahol felletették magukat. Mire a csendőrök kiszálltak a helyszínre, Kertészben már nem volt élet. A két gyilkost beszállították a pozsonyi kerületi bíróság fogházába.

## Villanyóra mint spórkassza

Angliában és Amerikában a legtöbb helyen nem jön a villanytársaság pénzbeszedője el se jén a villanszámlával, mert majdnem mindenütt automata van. A lakó a villanyóránál elhelyezett automatába bedobja a kívánt pénzegységet s ezért kap egy bizonyos mennyiségű villanyáramot. Bizonyára kellemesebb ez az azonnal, de mégis részletekben való fizetési mód a nálunk divó villanszámlarendszernél. Most olvassuk, hogy a northumberlandi Amble városkában ezeket a lakásokban elhelyezett villanyautomatákat még takarékosagra is felhasználják az emberek. Itt ugyanis az a helyzet, hogy csak egyshillinges pénzdarábot lehet bedobni, amiért azonban csupán egyharmadrész értékű villanyáramot szolgáltatnak. Tehát a lakó négy pence áramot kap, nyolc pence pedig visszajár neki. Amikor a villanytársaság kiüríti a perselyt, visszaadja ezeket a felgyülemlett összegeket. Nemrég Amble város elektromos művei meg akarták reformálni ezt a régi rendszert olyanformán, hogy a gép egy shillingnek megfelelő villanyáramot adjon, de csodák csodája, a fogyasztók tiltakoztak ez ellen. A városka lakói kijelentették, hogy évek óta megszokták ezt a rendszert s a legtöbbben a villanyautomatát takarékosagra használják fel. Nagyon sokan ezekből a visszajáró összegekből utaznak el üdülni, vagy ezekből szerzik be a karácsonyi ajándékokat. Az ottani elektromosművek vezetősége a fogyasztók kívánságának engedve, nem vitte keresztül a tervbeveit reformot, így meghagyta a régi rendszert, mert belátta, hogy a takarékoság mégis mindenél fontosabb.

## SZÍNHÁZI MŰSOR

Szombat d. u. 6 órakor

### NYITOTT ABLAK

operett 3 felvonásban

Szombat este 9 órakor

### LYON LEA

dráma

### Olcsó helyárak

Vasárnap d. u. 6 órakor

### MÁGNÁS MISHA

operett 3 felvonásban

Jegyek elővételben a színház baloldali pénztáránál.

Vasárnap este 9 órakor

### MEZEI PACSIRTA

operett 3 felvonásban

## Szellemi börtönőrök

**120 tanítót nevezett ki a nemzetnevelésügyi minisztérium a fogházakba, akik egész napon át a rabok közelében tartózkodnak**

Nagyvárad, szept. 2. Érdekes újítást vezettek be a romániai börtönökben. Több fogházban, így például a nagyváradi-ban is — évek óta működik az úgynevezett „fogháziskola”. A fogháziskolát egy tanító vezeti, aki betűvetésre tanítja az analfabéta rabokat. A fogháziskolának több osztálya van.

### Tanítókat neveznek ki az összes fogházakba

A Nagyváradon jól bevált rendszert most bevezetik az ország összes börtöneibe. A börtönök vezérigazgatóságának kérésére a nemzetnevelésügyi minisztérium 120 tanítót nevezett ki az ország fogházaiba.

Egyedül a vacarestii fogházba 23 oktatót neveztek ki.

A tanítók szerepe nem csupán a fogháziskola kereteire szorítkozik, hanem valóságos szellemi őrök lesznek a raboknak.

### A börtönőr csak a cellát őrizze

A fogházak vezérigazgatóságának a nemzetnevelésügyi minisztériumhoz intézett átirata ugyanis megállapítja, hogy a börtönőrök szellemileg nincsenek jó hatással a rabokra. Az őr és a rab között, különösen ha egyforma intelligenciájuk — az idők folyamán barátságos légkör alakul ki. A szigor és tekintély pedig veszt erejéből. A rab semmi respektussal nincs a börtönőr iránt és a fogház javító és nevelő célzata értelmét veszti.

Az új tervek szerint a tanító reggeltől estig együtt lesz a rabok egy-egy 40—50 főnyi csoportjával.

Felhat nemcsak a szorosán vett fogháziskolai órák idején, hanem követi őket, amikor a fogház munkára, vagy sétálnak. Felügyel beszélgetésükre, irányítja érdeklődési körüket. Reggeltől estig a rabok társaságában lesznek, úgy hogy a fogház oktatók

napi 12 órát fognak dolgozni. Eppen ezért a rendes tanítói fizetésen kívül még külön pótlékot is kapnak.

Az újítástól a börtönök vezérigazgatósága meglepő eredményeket, a bűnözési statisztika csökkenését várja.

## Ráült és megtojította a besurranó tolvajt egy 100 kilós kofaasszony

Newyorkból jelentik: Aloria Róza newyorki kofaasszony a zöldségpiac közelében levő lakásába egy ismeretlen férfit látott beosonni. A kofaasszony gyanút fogott és bement a lakásba, ahol egy férfit látott, aki egy nyitott szekrényfiók felé hajolt. Amikor a besurra-

nó tolvaj menekülni akart,

a kofaasszony rávetette magát, ledobta a földre és ráült.

A 100 kilónál nehezebb kofaasszony addig ült a tolvajon, amíg elő nem került kiáltózsaira egy rendőr, aki azonban már

élettelenül huzta ki a kofaasszony alól a tolvajt.

Egy varieté impresszáriója a Newyorkban nagyon répszerűvé lett kofát

szerződtetni akarja,

kérdés azonban, hogy akad-e a kofaasszony mutatványához vállalkozó partner.

## Elgázolt négy embert,

bezuzott egy kirakatot és feldöntött

egy automatát a vezető nélkül elindult autó

Hamburgból jelentik: Hamburg egyik legforgalmasabb belvárosi uccáján tegnap szokatlan csunya szerencsétlenség történt. Egy szállói kifizetőfiu egy a szálló előtt álló külföldi gépkocsival játszott, amikor az

hirtelen megindult és az autó óriási sebességgel, vezető nélkül rohanni kezdett. A járókelők fejvesztetten menekültek a gépkocsi elől, amely felszaladt a járdára, elgázolt négy járókelőt és összetörte egy éksze-

rész-üzlet kirakatát, azután feldöntött egy automatát és nekirohant két a járda szélén álló gépkocsinak. A négy járókelő súlyosan megsérült, a könnyelmű fiut pedig letartóztatták.

## Önként megszűnik négyszáz magyarországi ujság

Budapestről jelentik: A sajtórendészeti törvény végrehajtási utasítása szerint augusztus 31-ig kellett az időszakos lapok kiadóinak benyújtani a miniszterelnökségre a lapengedélyek kiadására irányuló kérelmeket. Magyarországon ezidő-

szerint összesen 1300 időszakos lap jelenik meg. Eddig azonban mindössze 300 kérvény futott be, de számítanak arra, hogy postán még 100 kérvény érkezett a délutáni órákban és így 900 kiadó kéri az engedély megújítását. Ez annyit jelent,

hogy már a kérvényezésről 400 lap önként megszűnik. Január elsejétől kezdve pedig már csak azok az időszakos lapok jelenhetnek meg, amelyeket a miniszterelnökség engedélyez.

# Anyja és kislánya borzalmas halála

A gyermek a síneken játszott, anyja meg akarta menteni és a vonat mindkettőjüket elgázolta

Bucuresti egyik külvárosában délután gyermekek nagyobb csoportja játszadozott a Bucuresti-Constanta vasútvonal mentén. A gyerekek között volt Lupa Vasilica két éves fiúcska is, aki követte társait a vasúti töltésre, de a sínek között leült és a színes, csillogó kavicsokkal kezdett játszani. A fiúcska anyja, Lupa Johanna észrevette, hogy a kislánya a sínek között ül és

ezért többször iehivta ornan. A fiu azonban nem figyelt az anyja szavára, hanem továbbra is a sínek között maradt. A következő pillanatban Lupa Johanna észrevette, hogy vonat közeledik. Az asszony rémületében szinte megdermedt, de azután kétségbeeset rohanással igyekezett fiát megmenteni. Futás közben hargosan sikoltozva szólítottatta a kislányt, aki mosolyogva és kezeivel tapsol-

va hallgatta a közeledő vonat zakatolását. Az asszony az anyai szeretet szárnyán felért a töltésre és felkapva a fiúcskát, ijedten a mellére szorította. Azután félre akart ugrani, de már késő volt. A mozdony elgázolta és a kerekek csatogásába belevegyült az asszony és gyermekének halálsikolya. Mindkettőjüket a vonat kerekei darabokra tépték.

## Kitört a Vezuv krátere

Nápoly, szeptember 2. A Vezuv kisebbik krátere este kitört és a láva óránkénti kétszáz méteres sebességgel hömpölyög alá a hegyekről.

A lávafolyam egyelőre nem veszélyezteti a földeket és szőlőket.

A nagyszerű látvány Nápolyban ezeket és ezeket vonz a tengerpartra.

## Szökött rabok fegyveres üldözése

Lelegyverezték az őrt és a Dunán uszással akartak menekülni

A silistrai fogházból megszökött négy török rab, akiket a napokban akartak büntetésük kitöltése céljából az ocnelema-rei fegyintézetbe szállítani. A négy rab, akik egy fegyőr rizeze mellett egy veteményes

kertben dolgoztak, hirtelen lefegyverezték őrüket és elmerültek. Kettien a Dunába vetették magukat, kettő pedig a szárazföldön kereste a menekülés útját. Az uszó szökevényeket kétszáz méter után elfog-

ták az üldöző határőr katonák, akik több lövést adtak le rájuk, míg a másik kettő közül csak egyet sikerült őrizetbe venni. A négy törököt annak idején a bíróság husz évi kény szemunkára ítélte emberölés miatt.

## 15 halottja van a venezuelai árviznek

Newyork, szept. 2. Venezuelából és Mexikóból súlyos árvíz katasztrófát jelentenek.

Venezuelában kiáradt az Orinoco folyó és elöntötte a partmenti városokat.

Eddig tizenöt halottat jelentenek.

Mexikóban az árvíz Monterey város környékén elsodort három hidat és elöntötte a környéki falvakat.

Nyolcszáz ház teljesen elpusztult.

Tampico városával megszakadt minden összeköttetés. A mexikói árvíz katasztrófa halottjainak száma még nem ismeretes.

## Ládába csomagoltan vitette magát repülőgépen szerelmeséhez egy itju

Angliában, a croydoni repülőtéren különös kaland játszódott le. Egy Edwards nevű fiatal londoni magántisztviselő eljegyzett egy táncosnőt, aki turára indult. Néhány nappal azelőtt a fiatalember levélben értesítést kapott a táncosnőtől, hogy Amszterdamban, ahol fellép, nem képes imádói elöl menekülni, akik állandóan zaklatják. A fiatalember az értesítés után nyomban elhatározta, hogy Hollandiába repül. Kiszájt a repülőtérré, ahol közölték vele, hogy az utasszállító repülőgép már elindult. A fiatalember, aki úgy vélte, hogy egy pillanatot sem szabad elveszítene, ötletes megoldáshoz folyamodott. Tudta, hogy rövid idő múlva teher-szállító repülőgép indul a kon-

tinensre, amely azonban nem szállít utasokat. A fiatalember gondolt merészet és nagy t, ládát vásárolt, amelyben kényelmesen elfért és a ládára ráírta az amszterdami táncosnő címét. Beült a ládába, a hordárok elvitték a légi kikötőbe és kevéssel azután már repült is Amszterdam felé. Az utazása mindössze ezeröttszáz

leibe került.

A légi társaság nem akadályozta meg a különös utazást, de utána mindegyesre hivatalos közleményt bocsátott ki, amelyben hangsúlyozta, hogy a jövőben semmiféle ilyen természetű utazást nem engedélyez még akkor sem, ha a ládára ráírják, hogy — élőállatot szállít.

## A francia kormány és a szélső baloldal között kiéleződtek az ellentétek

Párisból jelentik: A francia kormány és a szélső baloldal között kiéleződtek az ellentétek. A francia szakszervezetek tiltakoznak a 40 órás munkaheti módosítását célzó törvényrendelet ellen. Az állami mun-

kásszövetség semmisnek jelentette ki a tulajára vonatkozó rendeleket. A kommunisták törvénytelennek tekintik a rendelkezést és a néprfront összes alakulatait tiltakozó gyűlésre hívták fel.

## Erdekes változások a budapesti sajtóban

Budapest, augusztus.

A MAGYAR sajtóban, hírszerint, újabb nagy átszervezés várható. A „Jólinformációk” arról beszélnek, hogy a „Magyarország”, az Est-könszern délutáni lapja, megszűnik s állítólag a Budapesti Hirlap helyett egy új, késő délutáni kormánylap indul. A megszűnt Magyar Hirlap munkatársait odaveszi az Ujság, amely már eddig háromhavi fizetést utalt ki a megszűnt lap valamennyi, állás nélkül maradt munkatársának. E hó 25-én indul meg Pethő Sándor irányzings Magyar Nemzet című lapja, amely címét a két megszűnt napilap címéből a Magyar Hirlapéból s Eckhardt Tibor rövidéletű Nemzet című lapjából komponálta. A Magyar Nemzet óriási plakátjain ezt írja programként: „Köz-dünk, hogy Magyarország Magyarországgá maradjon.” Az új lap élesen nyilasellenes. Ezzel szemben megjelenik az utcán a nyilasok estilapja, a Pesti Ujság.

## A vegyészet hatalma

Ottavából jelentik: Harold C. Urey tanár, az 1934. évi Nobel-díj nyertese az amerikai tudományos társaság ottavai értekezletén tartott beszédében kifejezte, hogy a fejlett vegyészetnek ma már módjában áll rombadönteni az egész civilizációt. Ha a világ öngyilkosságot akar elkövetni, a vegyészeti tudományban biztos szert talál majd. A vegyészet megölheti az embereket, elpusztíthatja összes anyagi javait s tönkretelheti a földnek minden erőforrását. Viszont a vegyészet soha nem álmodott jólét korszakát is nyithatja meg, ha azt békés és termelő célokra használják fel. Az elmúlt huszonöt esztendő politikai zavarai, forradalmi és gazdasági válságai szorosan összefüggnek a termelési képesség szédítő növekedésével, ami a vegyészetnek és rokon tudományainak köszönhető, — ennek ellenére a termelési képesség csökkentése nem volna méltó kulturánkhoz.

## Napos oldal

EGY FŐVÁROSI ORVOS öt és hét éves kislányaival sétál a Pasaréti-úton. Az ultramodern stílusban épült templom előtt az idősebbik megkérdezi:

— Mi ez?

— Templom. Idejárnak az emberek imádkozni. — Ez az Isten háza.

— Hát az Isten nem az égben lakik?

Mire megszólal a kisebbik:

— Ott lakik, de itt rendel.

# Kisebbségi alpolgármestereket és helyettes bírókat nevezett ki Florescu ezredes-prefektus a biharmegyei községekbe

Florescu ezredes prefektus a magyar lakta községekbe magyar alpolgármestereket és helyettes bírókat nevezett ki. Az új alpolgármesterek és helyettes bírók nevei a következők:

Hegyközségi alpolgármesterek, Farkas Lajos.  
Kisszántó, Kiss Károly  
Palota, Osvald Jacob II.  
Marghita, Asok János  
Monospelt, Lónár Imre  
Berettyószéplak, Bodis Lajos  
Tóti, Fazekas Sándor  
Kágya, Uri Imre  
Kerek, Steinmetz Lajos  
Csokaly, Uri Imre  
Asszonyvásár, Erdei József

Köbölkut, Venczel László  
Diószeg, Sorban László  
Erolasz, Mészáros Imre  
Székely, Székely Károly  
Hegyközségi alpolgármesterek, G. Olah Kálmán  
Szentjobb, Matuz István  
Mezőtelek, Orbán Károly  
Pósalaka, Kelemen Ferencz  
Telki, Lukács Gáspár  
Tenke, Boros János  
Szalonta, Zs. Szabó János.

## Hindu tüntetők ostromolták meg egy indiai város angol rendőrségét

London, szeptember 2. Az indiai Travancoreban a rendőrséget tüntetők támadták meg. A rendőrök ugyanis több egyént letartóztattak és ezeket akarták kiszabadítani. A harcban harmincöt rendőr megsebesült, közülük tizenhárman állapotuk súlyos.

## Katasztrófális hegycsuszamlás Kanadában

Quebec, szeptember 2. Az utóbi napok esőzése miatt a kanadai St. Gheorghe Montmorenci város közelében nagy hegycsuszamlás történt. A leomlott földtömegek egy házat eltemettek és két embert megöltek. A romok alól tízenöt súlyosan sérült egyént szedtek ki. Port Neufban az áradás egy házat magával sodort és hat ember a vízbe fulladt.

## Enyhítő körülmény: jól huzza a fogat

Petrovárdról jelentik: A törvényszék büntető egyes bírójánál hét óra Sztojanov Drago lyub 48 éves sztaficsevói borbélymester állott vádlottként. A vád szerint a falusi figaro a borotválás és hajvágás mellett már évek óta foghúzással és érvágással is foglalkozik. A borbély beismerte, hogy 1910 óta üzi ezt az igen jól

jövedelmező mesterséget, de amint mondja, nem tudta, hogy ez tiltva van. Sokszor orvosok is küldtek hozzá pácienset és így nem érzi magát bűnösnek. — Hát mit csináljak magával? — kérde a bíró. — Itéljen el kérem, ahogy a törvény előírja, mondta szomorúan a borbély.

Ekkor azonban közbeszólt az egyik tanu is:

— Bíró ur ne ítélje el, mert nagyon ügyesen huzza a fogat. Nekem is kihúzott négy fogamat és kutjabajom most. A bíró végre 300 dinár pénzbüntetésre vagy öt napi zárásra ítélte a borbélyt, aki az öt napot választotta.

## Selyem az asztallapok alatt

Constantából jelentik: Szenzációs felfedezést tett a Romania nevű gőzösön Constantába való érkezése után a kikötői vámhatóság. A harmadosztályú fülkékben, az asztallapok alá rejtve nagymennyiségű selymet találtak.

## Vasárnap kezdődik a katonai előképzés

Nagyvárad, aug. 31. A pre-militáris ifjak tudomására hoztuk, hogy szeptember 4-én, vasárnap megkezdődik a katonai előképzés.

A nem iskolás katonai előképzés ifjak reggel félnyolckor a gyakorlóterén kötelesek jelentkezni, illetékes alközpontjuknál. A nem jelentkezők a törvény értelmében büntetésben részesülnek. Florescu Spiridon kapitány, aliaspektor

## Ausztrália helyesli az angol kormány külpolitikai módszereit

London, szept. 1. Jelentették, hogy az angol kormány a keddi miniszteri tanácskozások eredményét közölte a dominiu mokkal. Lyons ausztráliai miniszterelnök most közölte a

londoni kormánnyal, hogy — Ausztrália teljes bizalommal van azok iránt a módszerek iránt, amelyeket Anglia a cseh szlovák kérdés megoldása érdekében használ.

## Egy dollárt hagyott testvéreire

Pearl White a közelmúltban meghalt világhírű mozzsinésznő. A filmszínésznő ezel szemben minden vagyonát, párisi palotáját, ékszereit és gépkocsijait utolsó imádójára, egy Párisban élő görögre hagyta. Fivérének és nővéreinek mind össze egy-egy dollárt hagyományozott, míg egyjára

doskodott, amennyiben „készenzavagyonát” és részvényeit a színészegyesület és édesatyja között osztotta meg. A hozzátartozók meg akarják támadni a bíróság előtt az 1937-ben kelt végrendeletet, mert úgy tudják, hogy a művésznő később újabb végrendeletet készített.

## Az összes községi tisztviselők helyzetét felülvizsgálják

Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium elhatározta, hogy az összes községi tisztviselők helyzetét felülvizsgálja. A felülvizsgálás során megvizsgálják azt, hogy a tisztviselőket milyen címen, milyen képesítés alapján nevezték ki és léptették elő. A fővárosban több, mint ezer tisztviselő helyzetének felülvizsgálására kerül sor és ezeket a munkálatokat szeptember 20-ig fejezik be.

## Lansbury Imrédynél és Kányánál

Budapest, szept. 2. Imrédy magyar miniszterelnök csütörtökön délután fogadta Martio angol újságíró, a Daily Telegraph munkatársát, majd Lansbury-val beszélgetett. Lansbury meglátogatta Kánya magyar külügyminisztert is.

## Marce Jonescu

táncosnár

Herkules-fürdőről hazatért és tánciskoláját megnyitotta.

## Tanfolyamok

kezdők és haladók részére mindennap tartanak. **Felvilágosítások** és beiratások este 8 óráig a Sas-passagében levő táncintézményben.

## Cáfolják von Papen letartóztatását

Berlin, szept. 2. Külföldi lapokban az a hír terjedt el, hogy von Papen volt kancellárt a devizatörvény áthágása miatt letartóztatták. Német illetékes körökben a hírt a leghejtározottabban cáfolják.

## Arab csoport támadása egy jaffai bank ellen

Jeruzsálem, szept. 2. Egy parasztruhás arab csoport megtámadta a jaffai mohamedán bankot. A rendőrségnek rövid harc után sikerült szétoszlatni a támadókat.

## Eltemették Karinthy Frigyes

Budapest, szept. 2. Csütörtökön délután négy órakor temették el a Kerepesi-úti temetőben a magyar főváros által adományozott díszsírhelyre óriási részvét mellett Karinthy Frigyes. A sírnál Móricz Zsigmond, Pünköszt Andor, Mohácsi Jenő, Nagy Zoltán és Szegedi István mondtak búcsúbeszédet.

# Hamis nyomon

— Regény — 46

Hiszen emlékeznie kell arra, hogy tegnapelőtt ő, Ray adta kezébe a tüt, mikor fölvette a földről!

— Az ügyész az iratait nézte — Azt állítom, hogy On hét-főn öt óra körül látta legutó-jára az elhunytat!

Ray nyomban fölkapta a fejét. — Nem! — Felelte Mrs. Hal-

lett. — Azt állítom, hogy Onnek megbeszélte találkozását volt vele az On házában, amelynek a renoválását az elhunyt vé-gyezte.

— O, igen — ismerte be Mrs. Hallett nyugodtan. — Ott kel-lett volna találkozunk öt óra-kor, hogy megbeszéljük az egyik szoba faburkolását és úgy volt, hogy az uram a klubjából félhat körül szintén odajön. En ott is voltam, de Mr. March nem mutatkozott.

— Meddig várt rá? — Még öt voltam félhatkor, mikor az uram jött. Hat óra előtt mentünk el.

— Volt még valaki az ön házában az ön érkezése és az urának érkezése, tehát öt és félhat óra között?

— Nem volt! — felelte Mrs. Hallett határozottan.

— Nincs ott házfelügyelő, vagy valaki a házban?

— Van. De akkor nem volt ott.

— Miért nem?

— En küldtem vissza a la-kásba, hogy hozza el följegyzéseimet, amiket ott felejtettem a faburkolásokra vonatkozó föl-jegyzéseket, amelyeket meg akartam mutatni Mr. Marchnak.

— Tehát nem tudja tanuval bizonyítani, hogy az elhunyt csakugyan nem ment el a ta-lálkozásra?...

Ray elkeseredetten töpren-gett magában...

Mrs. Hallett jó hírnevét már is kikezdte a tü-ajándékozás és a végrendelet Nem ártott volna a hírnevének, ha beismerte volna hogy találkozott March-cal a férje tudtával. Es mégis inkább eskü alatt azt vallotta, hogy nem látta Marchot. A ház-felügyelőt, aki megerősítette volna vallomását, valami ürügy-gyel elküldte...

Ray összeszedte magát mi-kor észrevette, hogy Mrs. Hal-lett ismét mellette ül.

— Igaz az, amit a végrende-letről mondtak? — kérdezte Mrs. Hallett suttogva.

Ray csak megerőltetéssel tudta azt felelni, amit Hallett-nek mondott. Merően nézett az asszony szemébe és meg-esküdtött volna, hogy csodálko-zást és fölháborodást lát benne.

— Eletemben nem hoztak még ilyen borzalmas helyzetbe! — sugta vissza. Természetesen hozzá nem nyulok ahhoz a pénz-hez... az a magáé és lesz rá gondom, hogy az is maradjon. Csak azt tudom elképzelni, hogy a maga nagybátyja meg akart engem sérteni.

(Folytatjuk)

# APRÓHIRDETÉSEK

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

## ÁLLÁS

Fix-fizetéses vincellér felvé-tetik azonnalra Kocsis János alsó körösoldali szőlőjében. Calea Iancu Floridor 8. 3578

Jómegjelenésű csakis intelli-gens hölgyeket és urakat szép keresethez juttatunk ügynöki teendők elvégzésével. Cim a ki-adóban. 3446.

Bolgár kertész kerestetik 4 hold föld szakszerű megműve-lésére, részesedés vagy fizetés mellett. Személyesen jelentkez-zenek a pályázók dr. Bárdos Imrénél az irodában, Str. Pic-tor Grigorescu No. 1. II. eme-let. 3623

Gyakorlott lapkihordót fix-fizetéssel és mellékkeresettel az esti órákra felvesz a „Friss Ujság”. Jelentkezni a kiadóhivatalban Piafa Mihai Viteazul 4.

Jó bizonyítvánnyal bejárónőt azonnal felvesz, Salamon, Matei Corvin 10. 3579

Perfektül főzni tudó fiatal mindenek szakácsnét jó fizetés-sel felveszek. Cim a kiadóban. 3548

Rendszertő, perfekt főzni tudó fiatalabb mindenek sza-kácsnét, állandó helyre, csakis jó bizonyítvánnyal felveszek. Családias elbánás, jó fizetés. Cim megtudható a kiadóhiva-talban. 3590

Kifutóleány felvétetik Kepes Elek cégnél, Sas-passage. 3637

## VÉTEL-ELADÁS

Rövid, kereszthúts, bécsi gyártmányu zongora nagyon olcsón eladó. Prom. Eminescu 34/a. 3632

A nagyállomástól alig öt percnire, a volt városi szőlő-telep mellett, házépítésre al-kalmas parcellák, köztük több sarokhely is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, dél után 2—4 óra között Str. Fran-gezä 12. 2420

Tizenöt hold szántóföld el-adó. Értekezni: Borsi malom, Varga. 3640

## KÜLÖNFÉLE

Iskolásleányt teljes ellátás-sal vállal öz. Molnár György-né, Str. Strâmbă 6/a. 3639

Disznótoros vacsora az Ele-fánt vendéglőben szombat és vasárnap. Baia Félix. 3638

## OKTATÁS

Taníttassa leányát perzsaszó nyeg szövése Schulhof Emilné „Orient” szövéiskolájában, Str. Ep. Ciorogariu 4. Telefon 10-04 és 30-04. Legszebb perzsaszó-nyegek és fonalak. Állandó ki-állítás.

## SPORT

# A vasárnapi B. divíziós mérkőzések

Vasárnap a Nemzeti Bajnok-ság B. küzdelme során a kö-vetkező mérkőzések kerülnek eldöntésre: I. csoport: HLA—Mihai Viteazul Rădăuþiban, Drăgos Vodă—Textila Cserno-vicban, Gloria CFR—DVA Ga-lajiban, Sporting—JAHN Ki-serevben és Victoria CFR—Traian Iaþiban. II. csoport: Makkabi—Turda, Mociorniþa—Prahova és Luceafăruþ—Dacia Unirea Bucurestiben, Franco Romana—AS Constanþa Brăila

bar, ACFR—Unirea Tricolor Brassóban. III. csoport: Trico-lor—Mureþ Nagybányán, Olim-pia CFR—Universitatea Szat-máron, Criþara—Törekvés Vá-radon, Monopol—SGS Maros-vásárhelyen és Victoria—Sod-ronyipar Nagykárolyban. IV. csoport: Vulturii—Crai Iovan Lugoson, Soimii—TMTE Sze-benben, Jiul—Mierul Petro-zsényban, Rovine Griviþa—RMTE Craiovar és ACFR—Unirea MV Piskin.

# Uj kapust szerzödtet a NAC

A NAC ügye még függöben van. Tilea Viorel a Szövetség elnöke kedvező elintézését helyezett kilátásba és felszólította a NAC vezetőségét, hogy készüljenek, mert játszani fog-nak. A NAC teljes csapata kész, mert az eltávozott Da-vidon és Orzar kívül, csak Ko-vács válik meg az együttestől.

A többiek: Juhász, Spielmann, Krausz, mind maradnak. Egy-előre tehát helyettest sem kell keresni, csak kapusra van szük-ség. A NAC már az elmúlt he-tekben kipróbálta a galajii Apostoleanut, aki kitünően be-vált. A galajii kapust most az elnök biztatására táviratilag rendelték le Nagyváradra.

# A bradi „Mica” lép az „Universitatea” helyébe?

A Universitatea visszavonu-lásának az ügye még nincs le-zárva. A kombinációk azonban már megirdultak. Bucurestii sportkörökben úgy tudják, — hogy az Universitateaat törölni fogják és az egyetemi csapat helyett a bradi Mica lép a B.-ligába.

# Kovács a brailai Dacia Unirea trénerre

A brailai Dacia Unirea ko-molyan készülődik és a játékos akvizíciók után komoly tréner-t is akart szerződtetni. — Előbb Rónayval, majd Kováccsal, a NAC többszörös válogatott já-tékosával tárgyalnak. A brailai jelentés szerint Kováccsal sike-rült is megegyezniük. Kovácsot havi 8000 lej fizetéssel leszer-zöttették. Kovács 100.000 lej prémiumot kap abban az eset-ben, amennyiben a Dacia Uni-rea bekerül az A-divízióba. — Kovács távozása újabb jelenté-keny vesztesége a váradai fut-ball-sportnak.

# Rádió műsor

SZOMBAT

Bucuresti. 7.30 Ritmikus tor-na, rádióhíradó, reggeli hang-verseny, háztartási, orvosi ta-nácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangver-seny közvetítése. Közber sport-hírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.20 Gramofonle-mezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás 19 Katonazene. 20 Felolvasás. 20.20 Munteanu Péter énekel. 20.45 Gramofonlemez. 21 Üzenetek. 21.15 Táncczene. — 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felol-vasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Or-szágos Postászerekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. — 14.20 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.13 Mesék. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Mit üzen a rádió? 18.30 Ci-gányzene. 19.30 Elbeszélés. 20 Beszkiart-zenekar. 21 A rádió tárgysorsjáték főnyereménye-nek húzása. 22.15 Hírek. 23.30 Időjárásjelentés. 23.35 A rádió szalonzenekara. 24 Hírek né-met és olasz nyelven. 1.05 Hírek.

Cukrászoknak tortalap, pa-pírtálca, mignon papirok, papírszalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

NYOMATOTT PASZTOR EDI CEGNEL ORADEA